

PLONIARKA ZBOŻÓWKA

Opis gatunku

Ciało owadów dorosłych jest czarne, od strony brzusznej żółte. Skrzydła przezroczyste, z szarawym odcieniem i tęczowym połyskiem (Fot. 1). Długość ciała samic wynosi 1,8–2 mm, natomiast samce są nieco mniejsze i osiągają 1,5–1,7 mm. Jaja są wąskie, białe lub kremowe o wymiarach 0,7 x 0,16 mm (Fot. 2). Beznoga larwa ma długość do 4,5 mm. Jest kremowa lub jasnozielona, cylindrycznego kształtu. Wyraźnie widoczne są czarne haki gębowe na przodzie ciała (Fot. 3). Poczwarzka ma kształt wrzecionowaty, barwę ochry lub brunatną i jest długości około 3 mm (Fot. 4).

Opis uszkodzeń

Pierwsze objawy żerowania larw są widoczne na roślinach w okresie rozwijania czwartego liścia (Fot. 5). Liście są zbite, trudno się rozwierają, blaszki ulegają porozrywaniu lub pękają podłużnie, niekiedy są zdeformowane i skrócone. Najpowszechniej obserwowane objawy słabszych uszkodzeń to nadżerki widoczne jako przejaśnienia biegnące wzdłuż nerwów liści, niekiedy z drobnymi otworkami. Uszkodzenie stożka wzrostu skutkuje cebulowatym grubieniem szyjki korzeniowej oraz wybijaniem kilku pędów bocznych, które zazwyczaj nie zawiązują kolb (Fot. 6). Całkowite zniszczenie tego organu prowadzi zazwyczaj do zamarcia rośliny i powstania pustych miejsc w łanie.

Metodyka obserwacji – sygnalizacja terminu zabiegu

Analizy prób roślin (siewek) na obecność jaj szkodnika wykonujemy w okresie od wschodów roślin do początku rozwoju trzeciego liścia. Należy pobrać 50 roślin, po 5 kolejnych roślin w rzędzie w 10 wybranych losowo miejscach. Kontrole trzeba przeprowadzać trzy razy w tygodniu, w celu określenia liczby jaj przypadającej na 10 roślin. W zasiewach kukurydzy na etapie wschodów roślin można również instalować kolorowe naczynia (najlepiej białe i fioletowe plastikowe miseczki) do odłowu nalatujących muchówek, które wypełnia się do połowy wodą z dodatkiem detergentu zmniejszającego napięcie powierzchniowe. Na 1–5 ha wystarczające są 1–2 pułapki. Co najmniej dwa razy w tygodniu należy wybierać materiał owadzi i sprawdzać liczebność muchówek ploniarki. Można także monitorować nalot muchówek wykorzystując żółte lub jasnoniebieskie tablice lepowe umieszczane w pasie brzeżnym uprawy. Na 1 ha zaleca się 1–2 lepy oddalone od siebie o co najmniej 50 metrów. Tablice należy kontrolować co najmniej dwa razy w tygodniu.

Termin zabiegu powinien przypadać w okresie rozwijania przez rośliny trzeciego liścia (BBCH 13), najwcześniej w czasie pojawiania się trzeciego liścia, a najpóźniej gdy długość blaszki tego liścia będzie równa długości drugiego liścia.

Progi ekonomicznej szkodliwości

Stwierdzenie obecności średnio 5 (lub więcej) jaj na 10 roślin jest podstawą do zaplanowania wykonania interwencyjnego zwalczania szkodnika za pomocą opryskiwania młodych roślin kukurydzy insektycydem.

W rejonach corocznego, silnego występowania ploniarki zbożówki można zalecać zwalczanie tego szkodnika w podanym wyżej terminie bez prowadzenia analiz roślin na obecność jaj. Niezmiernie pomocna przy podjęciu decyzji będzie znajomość szkodliwości ploniarki w poprzednim sezonie wegetacyjnym. Jeżeli w poprzednim roku larwy uszkodziły co najmniej 15% roślin, wówczas zwalczanie chemiczne szkodnika będzie uzasadnione.



Fot 1. Muchówka ploniarki zbożówki



Fot 2. Jajo ploniarki zbożówki



Fot 3. Larwa ploniarki zbożówki



Fot 4. Poczwarła ploniarki zbożówki



Fot 5. Objaw żerowania ploniarki zbożówki na liściu



Fot 6. Uszkodzony stożek wzrostu przez ploniarke zbożówkę